

According to European standards of the quality of judges, the age census for the candidate to the post of a judge is increased to 25...30 years old, and the stage of one's professional activity to 3...5 years. These factors are defined by the changes into Ukrainian Constitution and into the law about organization of the court and status of judges. The criteria of qualification for the judge became competency (personal, social, and professional), professional ethics and honesty, the ability to gain one's own professional level and to conduct the court in the proper level institution. The order of the judge's destination got changed as well. The competitive selection of a judge (with all of the procedures inscribed in the new normative documents) was implemented instead of the first destination of the professional judge by the President of Ukraine with further election of other judges by the Supreme Rada of Ukraine for the unlimited term. This approach was approved by Venetian Committee.

Keywords: modernization, constitutional-legislative regulation, competitive selection of judges, procedure, implementation.

УДК 342.7

В. В. СМЕТАНА

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАВОЗАХИСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Розглядаються актуальні проблеми усталення комплексної методології формування теоретико-методологічних основ правозахисної діяльності місцевого самоврядування як елемента системи захисту прав і свобод людини і громадянина.

Ключові слова: *права і свободи людини, місцеве самоврядування, територіальна громада, муніципальні права, методологія, метод.*

Сметана В. В. Методология исследования правозащитной деятельности в сфере местного самоуправления

Рассматриваются актуальные проблемы разработки комплексной методологии формирования теоретико-методологических основ правоза-

© СМЕТАНА Василь Васильович – аспірант відділу конституційного права і місцевого самоврядування Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України

щитной деятельности местного самоуправления, как элемента системы защиты прав и свобод человека и гражданина.

Ключевые слова: права и свободы человека, местное самоуправление, территориальная община, муниципальные права, методология, метод.

Smetana Vasył. Methodology for the study of human rights activities in the field of local government

This article explores the methodology of local government, its basic methods and approaches that require continuous development and adaptation to radically new cognitive and practical tasks. The promotion of modern methods is one of the most important and most difficult tasks of science.

Keywords: local government, methodology, scientific approaches, scientific and special methods.

Проблема прав людини, її розвиток, якісне і гідне життя стають постійним предметом уваги законодавців, політиків, науковців, фахівців різних галузей і спрямувань. Світоглядний принцип, який актуалізує гуманістичні й антропологічні тенденції сучасного періоду, за яким людина є вищою суспільною цінністю, здатною до необмеженого розвитку і самовдосконалення, реалізації всіх своїх сутнісних сил, здібностей та потенціалу, втілюється в новий тип світогляду – людиноцентризм. На принципах людиноцентризму відбуваються всі трансформаційні зміни державно-правового розвитку України, зокрема і правової системи. Висвітлюючи концепцію нової Конституції України, Ю. Шемшученко зазначає, що принцип людиноцентризму має пронизувати усі розділи Конституції. Йдеться, зокрема, як про безпосереднє конституційне закріплення даного принципу, так і про змістовне збагачення і подальшу гуманізацію правового статусу людини і громадянина, посилення гарантій реалізації відповідних прав і свобод, розширення та поглиблення форм участі громадян в управлінні державою, становлення громадянського суспільства, удосконалення місцевого самоврядування тощо¹. На місці й ролі ідеології людиноцентризму в конституційно-правовій доктрині України та сучасному конституційному процесі наголошує й О. Скрипнюк². Людиноцентризм – це свого роду парадигма конституційної реформи, стверджує В. Воронкова, та розгля-

дає антропологічні засади економічної, політичної і соціальної сфери; осмислює умови створення гуманного суспільства, в якому повинні бути реалізовані імперативи справедливого і солідарного суспільства, реабілітовані такі поняття, як «гуманне суспільство», «гуманні відносини», «гуманна людина», «гуманістичне управління»³.

Філософія людиноцентризму стала основою реформування й місцевого самоврядування, що актуалізує дослідження конституційно-правового забезпечення правозахисної діяльності у сфері місцевого самоврядування. Визначальне значення в будь-якій сфері наукового пізнання має методологія досліджень, яка розглядається як система методів або загальна теорія пізнання. Тому формування теоретико-методологічних основ правозахисної діяльності місцевого самоврядування, як елементу системи захисту прав і свобод людини і громадянина, вимагає усталення відповідної комплексної методології.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій свідчить про підвищення інтересу до проблеми визначення методологічних підходів до дослідження місцевого самоврядування та його розвитку. Ці питання знайшли своє відображення у наукових розвідках провідних вітчизняних науковців у галузі конституційного і муніципального права М. О. Баймуратова, О. В. Батанова, В. А. Григор'єва, Т. М. Буряка, П. А. Трачука та ін. Водночас існує брак досліджень, які б повною мірою розкривали особливості методологічних підходів до дослідження саме правозахисної діяльності у сфері місцевого самоврядування, що підкреслює актуалізацію та своєчасність обраної теми.

Методологія юридичної науки становить основу існуючих знань, і слугує інструментом здобуття нових. Як слушно зазначають О. Зайчук і Н. Оніщенко, для того, щоб глибоко і всебічно дослідити свій предмет пізнання, з'ясувати його сутність, якісні характеристики, динаміку розвитку в усій різноманітності об'єктивної реальності, її закономірних та випадкових проявів, здатність ефективно і швидко реагувати на кардинальні зміни у нашому швидкоплинному сьогоденнішньому житті,

юридична наука повинна розробити широку систему методів своїх досліджень. Ця система у сукупності з іншими спеціальними засобами і прийомами пізнання тих або інших правових явищ є складним утворенням, дослідницьким інструментарієм всієї юридичної науки – її методологією⁴.

У ХХІ ст. методологія, на переконання багатьох науковців, неминуче має зазнає кардинальних змін. Основні зміни методології звичайно пов'язують з її гуманізацією, зближенням природознавства і соціально-гуманітарних наук, а також протилежних концептуально-методологічних підходів, розширенням застосування системного підходу і синергетики, статистично-ймовірних і квантово-релятивістських методів пізнання, поглибленням методологічної рефлексії в самих науках і галузях знання, вдосконаленням методів пізнання, підвищенням концептуального статусу гуманітарних наук, посиленням орієнтації методології на практику, процесами універсалізації методології, становленням універсалогії, як загальної методологічної дисципліни тощо⁵.

Заслуговує на увагу підхід, який інтегрує всі основні складові методології та розглядає її із системно-діяльнісних позицій, відповідно до яких вона досліджує взаємозумовленість, взаємозв'язок і залежність систем знань і систем діяльності. Так, на думку В. Бакуменко, В. Князева, Ю. Сурміна, методологія являє собою специфічну діяльнісну систему, яка включає в себе принципи, категорії, теорії, парадигми і методи, що мають специфічне цільове призначення, пов'язане з реалізацією діяльності. Вона виступає як спосіб діяльності, організації діяльнісної системи⁶.

Кожна складова в структурі методології (у нашому випадку – правозахисної діяльності у сфері місцевого самоврядування. – *Авт.*) виконує своє специфічне призначення, але одночасно відіграє і системоутворюючу роль. Так, принципи визначають точки відліку діяльності, формують її загальні напрями і правила. Категорії задають зміст понять що використовуються, відображення об'єктів і комунікацію між суб'єктами діяльності. Норми виступають у вигляді раціональних вимог до

діяльності. Цінності надають особистісну і суспільну значущість. Парадигми забезпечують інтеграцію всіх складових методології та їх реалізацію. Теорії надають діяльності обґрунтованості, аргументованості. Нарешті, методи виступають як механізм діяльності та засоби її здійснення⁷.

Комплексний характер проблеми правозахисної діяльності у сфері місцевого самоврядування обумовлює плюралізм методології досліджень та мультипарадигмального підходу до її вивчення і не може бути розкритий без звернення до загально-теоретичних і методологічних аспектів муніципального статусу особи та її прав, функціонування та розвитку місцевого самоврядування. Тому, методологічне забезпечення дослідження правозахисної діяльності у сфері місцевого самоврядування виходить за межі суто конституційно-правової науки, однак саме її методологічний інструментарій є визначальним.

У площині дослідження місцевого самоврядування відповідно до вимог об'єктивного та всебічного аналізу суспільних явищ політико-правового характеру конституційно-правова наука використовує широкий спектр методів – як загальнонаукових (діалектичний, системного аналізу і синтезу, соціологічний, моделювання, абстрагування, прогнозування тощо), так і спеціально наукових (порівняльного правознавства, нормативно-логічний, структурно-функціональний, історико-юридичний, метод переходу від абстрактного до конкретного тощо)⁸. Так, застосування загальнонаукових методів пізнання дозволяє розмежувати участь органів місцевого самоврядування в процесах захисту, охорони і забезпечення суб'єктивних прав особистості, виявити закономірності і тенденції правозахисної діяльності муніципальних органів, уточнити понятійний апарат в заявленій сфері. Застосування приватно-наукових методів допомагає дослідити різноманіття конституційно-забезпечувальних відносин за участю органів місцевого самоврядування. Так, застосування юридико-технічних методів при дослідженні питань правозахисної діяльності у сфері місцевого самоврядування, передбачає її вивчення як явища правової дійсності у «чистому вигляді», що існує незалежно від інших видів суспільної та державної

діяльності й полягає в аналізі чинного законодавства з питань правозахисної діяльності, а також практики його застосування органами місцевого самоврядування.

У наукових дослідженнях, присвячених місцевому самоврядуванню та муніципальному праву, окремі автори використовують різний методологічний інструментарій, акцентуючи увагу на тому чи іншому методі наукового пізнання. Наприклад, О. Батанов у своїх дослідженнях сучасної моделі організації муніципальної влади, обґрунтування причин її уособлення в суспільстві як самостійного виду публічної влади, яка належить територіальним об'єднанням громадян і здійснюється ними безпосередньо або через утворювані ними органи, а також регулює відносини, пов'язані із реалізацією та захистом прав людини і громадянина у сфері місцевого самоврядування, акцентує увагу на аксіологічному вимірі сучасного муніципального права. На думку науковця, важливість аксіологічного вивчення права визначається потребами розвитку юридичної науки в цілому, а також необхідністю розробки методологічних підходів до ціннісного розуміння права як феномену духовного світу людини; утворенням нових методик і програм правового виховання; актуалізацією формування цілісного юридичного світогляду, який базується на аксіологічних уявленнях про свободу, рівність, справедливість⁹.

На думку В. Бігуна, основою аксіологічного підходу є «визнання людини найвищою соціальною цінністю та визнання права цінністю, формою відображення і способом втілення людських цінностей. Застосування цього підходу дозволяє встановити, що закономірністю формування, прояву й розвитку ціннісних властивостей відношення людини й права є розвиток і поступальне здійснення гуманістичної природи права. Одним із проявів такого здійснення є поступ як філософсько-правової та політико-правової думки, так і політико-правової практики у напрямі визнання та утвердження людини «найвищою соціально-правовою цінністю»¹⁰.

Насамперед у методології дослідження місцевого самоврядування застосовується системний підхід, що є усталеним

напрямом методології наукового пізнання, який безпосередньо сприяє адекватній постановці проблем та логічно-послідовній стратегії їх розв'язання¹¹. Системний підхід концентрує увагу науковця на дослідженні єдності об'єкта, на становлення зв'язків у ньому, об'єднання їх в теоретичну систему¹², створює можливість оперування всією сукупністю загальнонаукових та спеціальних методів дослідження. Системний підхід спирається на базове поняття «система», під якою розуміється сукупність взаємопов'язаних і розташованих у певному порядку елементів, що складають цілісне утворення з певними властивостями для вирішення конкретної задачі¹³. Отже, системний підхід найчастіше розуміють як сукупність принципів і положень теоретико-методологічного характеру, які орієнтовані на розгляд об'єктів у вигляді систем (тобто сукупностей елементів, що пов'язані взаємодією і силу цього виступають як єдине ціле) і дають можливість виявляти багатоманітні зв'язки та відносини всередині системи, що аналізується, так і взаємовідносинах її із зовнішнім середовищем, її функціонування і розвиток, враховувати принципи цільового характеру функціонування системи¹⁴.

Можна погодитись з думкою А. Біласа, що системний підхід і відповідний метод пізнання правових явищ становить універсальний інструмент пізнавальної діяльності, незамінний у дослідженні складних динамічних явищ і категорій; відіграє важливу роль у дослідженні окремих норм, інститутів та інших можливих зрізів (природного та позитивного, матеріального та процесуального, національного, європейського та міжнародного і т. д.), що стосуються правоохоронної та правозахисної діяльності; має значний внутрішній доктринальний потенціал, адже забезпечує сповнення новим змістом уже існуючі правові категорії та сприяє формуванню нових, впорядкуванню та систематизації іншого методологічного інструментарію, використовуваного для пізнання юридичної природи досліджуваних нами суспільних правових явищ¹⁵. Важливість його застосування для дослідження правозахисної діяльності органів місцевого самоврядування є закономірною, оскільки цей метод

дозволяє визначити не лише завдання, відповідне законодавче забезпечення, а й визначити роль і місце правозахисної діяльності серед інших видів правової (юридичної) діяльності суб'єктів місцевого самоврядування у процесі їх тісної взаємодії. Це сприяє формуванню розуміння сутнісних і змістовних характеристик взаємозв'язків із системою відповідної правотворчої і правозастосовної діяльності, іншими системними явищами і категоріями теорії держави і права, а також галузевих юридичних наук¹⁶.

На думку М. Баймуратова, О. Батанова та Х. Приходько, для розгляду муніципально-правових проблем в сукупності соціальних зв'язків, виявлення цілого та його частин, вивчення окремих інститутів місцевого самоврядування в цілісній системі організації публічної влади, важливим є застосування методу системного аналізу. У такий спосіб, на їх думку, розкриваються не лише правова природа та законодавче забезпечення місцевого самоврядування, а і його соціально-економічне призначення та публічно-політична цінність. Специфіка методу системного аналізу полягає в тому, що логічним центром дослідження стають закономірності розвитку місцевого самоврядування як цілісного організму¹⁷.

Для цілісного дослідження правозахисної діяльності у сфері місцевого самоврядування слід урахувувати структурно-функціональний метод, базисом якого є особливий симбіоз двох основних поширених у юридичній науці методів – функціонального та структурного аналізів¹⁸. Змістовне поєднання цих компонентів надає можливість виділяти основні елементи, а також рівні функціонування досліджуваної системи, досліджувати їх у динаміці, а, отже, дієвість всієї системи в цілому¹⁹. Структурно-функціональна характеристика явища діяльності органів місцевого самоврядування в механізмі захисту прав людини і громадянина передбачає не тільки виявлення її складових елементів, а й з'ясування їх ролі один щодо одного в середині самої системи. Структурно-функціональний метод застосовується при аналізі взаємодії органів місцевого самоврядування з органами державної влади, а також при виявлен-

ні взаємодії муніципальних правозахисних інститутів з іншими громадськими організаціями, що здійснюють захист прав людини.

Одним з найперспективніших для дослідження теоретичних засад і практики здійснення правозахисту виступає порівняльно-правовий метод, який застосовується не лише для аналізу відповідної практики в інших державах, а й в межах правової системи України з метою здійснення одночасного аналізу положень різних галузей права, а також при вирішенні питань щодо впровадження у практику правозахисної діяльності міжнародних стандартів.

Особливості існування та дієвості правозахисної діяльності органів місцевого самоврядування зумовлюють важливість застосування прогностичного методу. В основу цього методу покладено цілу низку прийомів, які дозволяють здійснити науково обґрунтовані припущення (прогнози) щодо майбутнього розвитку цієї діяльності. Прогноз є універсальним методом і водночас невід'ємною функцією будь-якої дисципліни. Він, з одного боку, спирається на знання про невідомі на момент прогнозування властивості об'єктів реальної дійсності та, з другого, на знання властивостей неіснуючих на момент прогнозування об'єктів²⁰. При здійсненні пошукового прогнозу основним завданням є визначення можливих станів явища в майбутньому, причому, як підкреслює І. Бестужев-Лада, в даному випадку мова йде про умовне продовження в майбутнє тенденцій розвитку досліджуваного явища колись і тепер, виявленні і уточненні перспективних проблем, які підлягають розв'язанню, визначення шляхів досягнення можливих станів явища, прийнятих за мету²¹.

Отже, методи дослідження правозахисної діяльності у сфері місцевого самоврядування – це, насамперед, система, заснованих на світоглядно-філософських принципах пізнання відповідного предмета наукових досліджень, правил, прийомів і способів, які дозволяють виявити юридичні особливості удосконалення організації та функціонування правозахисних систем на локальному рівні, відповідних органів і посадових осіб,

уповноважених на реалізацію правозахисної функції у сфері місцевого самоврядування, а також визначити перспективи удосконалення їх статусу, підвищення ефективності правозахисту членів територіальних громад і розвитку законодавства у цій сфері. Комплексний характер проблеми правозахисної діяльності у сфері місцевого самоврядування обумовлює плюралізм методології досліджень та мультипарадигмального підходу до її вивчення.

1. *Шемшученко Ю. С.* На шляху до оновлення Конституції України // Часопис Київського університету права. 2013. № 2. С. 4-5. 2. *Скрипник О.* Виступ на міжнародній науково-практичній конференції «Людиноцентризм в праві: теоретико-прикладні аспекти» / м. Київ, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 16 травня 2017 року. С. 1. URL: http://idpnan.org.ua/ua/naukovi_zahodi/2017/konferentsiya_lyudynotsentrizm-v-pravi-teoretiko-prikladni-aspekti_.html 3. *Воронкова В. Г., Зуєва В. О.* Антропологічні засади сучасного державотворення у контексті конституційної реформи // VI Міжнародна науково-практична конференція «Правова реформа в сучасних умовах: досягнення і перспективи»: матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, Національний авіаційний університет, 26 лютого 2016 р.] Т. 1. Тернопіль: Вектор, 2016. С. 58-60. 4. *Зайчук О. В., Оніщенко Н.* Теорія держави і права. Академічний курс : підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2006. С. 121-123. 5. *Кохановский В. П.* Философия и методология науки: учебник для высших учебных заведений. Ростов н/Д.: Феникс, 1999. С. 477-500. 6. *Безклубий І. А., Єфіменко Л. В.* Методологія дослідження нотаріальної діяльності // Юридичний радник. 2010. № 5(53). С. 11-15. 7. *Бакуменко В. Д., Князєв В. М., Сурмін Ю. П.* Методологія державного управління проблеми становлення та подальшого розвитку // Вісн. УАДУ. 2003. № 2. С. 7-8. 8. *Батанов О. В.* Конституційно-правовий статус територіальних громад в Україні : монографія. Київ: Ін Юре. 2003. С. 11. 9. *Батанов О. В.* Аксіологічний вимір сучасного муніципального права // Часопис Київського університету права. 2013. № 1. С. 78. 10. *Бігун В. С.* Людина в праві: аксіологічний підхід: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.12. Київ. 2004. С. 7. 11. *Мальський М. З.* Теорія міжнародних відносин: підручник. Київ: Знання. 2007. С. 47. 12. *Мазена В.* Методологія системного підходу в організації місцевого самоврядування // Збірник наукових праць Національної Академії державного управління при Президентові України. 2007. Вип. 1. С. 144-156. 13. *Гусєв В. О.* Державна інноваційна політика методологія формування та впровадження: монографія. Донецьк: Юго Восток, 2011. С. 187. 14. *Тюлін І. Г., Кожемяков А. С.*

Некоторые вопросы методологии научного прогнозирования внешней политики и международных отношений // Аналитические методы и методики в исследовании международных отношений: сб. науч. тр. / отв. ред. И. Г. Тюлин, М. А. Хрусталева, А. С. Кожемяков. Москва: МГИМО. 1982. С. 10. **15.** *Білас А. І.* Правоохоронна діяльність країн ЄС: порівняльно-правове дослідження: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ. 2016. С. 78. **16.** Там само. С. 79. **17.** *Баймуратов М. О., Батанов О. В., Приходько Х. В.* Муніципальна реформа в Україні з позиції теорії сучасного муніципалізму: у пошуках доктринального оптимуму // Південноукраїнський правничий часопис. 2014. № 2. С. 3–8. **18.** *Безклубий І. А., Єфіменко Л. В.* Методологія дослідження нотаріальної діяльності // Юридичний радник. 2010. № 5(53). С. 14. **19.** *Федоренко В. Л.* Система конституційного права України: теоретико-методологічні аспекти: монографія. Київ: Ліра-К. 2009. С. 139. **20.** *Горбатенко В. П., Бутовська І. О.* Політичне прогнозування. Київ: МАУП, 2005. С. 14–15. **21.** *Бестужев-Лада И. В.* Методика долгосрочного упреждающего анализа данных в технологическом прогнозировании // Социолог. исследование. 2000. № 1. С. 37–41.

***Smetana Vasył.* Methodology for the study of human rights activities in the field of local government**

The problem of human rights, its development, high-quality and decent life become a constant subject of attention of legislators, politicians, scientists, specialists of various fields and directions. The worldview principle that actualizes the humanistic and anthropological tendencies of the modern period, by which man is the highest social value, capable of unlimited development and self-perfection, the realization of all its essential powers, abilities and potential, is embodied in a new type of worldview – human-centeredness. On the principles of human-centeredness, all transformational transformations of the state-legal development of Ukraine, in particular the legal system, take place. The philosophy of human-centeredness has become the basis of reform and local self-government, which actualizes the study of the constitutional and legal provision of human rights activities in the field of local self-government. The decisive value in any field of scientific knowledge is the methodology of research, which is considered as a system of methods or general theory of knowledge. Therefore, the formation of the theoretical and methodological foundations of human rights activities of local self-government, as an element of the system of protection of human and civil rights and freedoms, requires the establishment of an appropriate comprehensive methodology.

The methodology of legal science forms the basis of existing knowledge, and serves as a tool for obtaining new ones. In the XXI century the methodology, in the opinion of many scholars, inevitably undergoes radical changes. Major

changes in methodology are usually associated with its humanization, the convergence of science and social sciences and the humanities, as well as the opposite conceptual and methodological approaches, the expansion of the application of the system approach and synergetics, statistical probabilistic and quantum-relativistic methods of cognition, deepening of methodological reflection in the sciences themselves and branches of knowledge, improvement of methods of cognition, increasing the conceptual status of the humanities, strengthening the orientation of the methodology to practice, the processes of the universe the development of methodology, the emergence of universality, as a general methodological discipline, etc. The methodology is a specific activity system, which includes principles, categories, theories, paradigms and methods that have a specific purpose, associated with the implementation of activities. It acts as a way of working, organizing an activity system.

The complex nature of the problem of human rights activities in local government makes pluralism multi paradigm research methodology and approach to its study and can not be disclosed without recourse to the general theoretical and methodological aspects of municipal status of the person and of the rights and functioning of local government. Therefore, the methodological support for research on human rights activities in the field of local self-government goes beyond the strictly constitutional and legal science, but it is its methodological tools that are decisive.

In the area of research of local government in accordance with the requirements of objective and comprehensive analysis of social phenomena of political and legal nature, constitutional-legal science uses a wide range of methods – as general scientific (dialectic, system analysis and synthesis, sociological, modeling, abstraction, forecasting, etc.) and specially scientific (comparative jurisprudence, normative-logical, structural-functional, historical-legal, the method of transition from abstract to concrete, etc.).

In scientific studies devoted to local self-government and municipal law, some authors use different methodological tools, focusing on one or another method of scientific knowledge. In researches of the modern model of the organization of municipalities, the justification of the reasons for the personification of the municipal government as an independent form of public power in the society, which belongs to the territorial associations of citizens and is carried out by them directly or through the bodies they create, and also regulates relations related to the realization and protection of rights man and citizen in the field of local self-government, the focus is on the axiological dimension of modern municipal law.

In the methodology of local self-government research, a systematic approach is used, which is an established direction in the methodology of scientific knowledge, which directly promotes an adequate problem setting and a logical and consistent strategy for their solution. The system approach concentrates the

attention of the scientist on the study of the unity of the object, the formation of connections in it, the integration of them into the theoretical system, creates the possibility of operating the entire set of general scientific and special research methods. The system approach and the corresponding method of knowledge of legal phenomena is a universal tool of cognitive activity, indispensable in the study of complex dynamic phenomena and categories; plays an important role in the study of individual norms, institutions and other possible sections (natural and positive, material and procedural, national, European and international, etc.) relating to human rights activities; has a significant internal doctrinal potential, because it ensures the fulfillment of the new content of existing legal categories and promotes the formation of new, streamlining and systematization of other methodological tools used to understand the legal nature of the social legal phenomena we are studying.

Thus, the methods of research on human rights activities in the field of local self-government are, first of all, a system based on the ideological and philosophical principles of knowledge of the subject of scientific research, rules, techniques and methods that allow to identify the legal peculiarities of improving the organization and functioning of human rights protection systems at the local level, the relevant bodies and officials authorized to implement the human rights functions in the field of local self-government, as well as to determine the prospects for improvement of their status, efficiency advocacy of territorial communities and development of legislation in this area. The complex nature of the problem of human rights protection in the field of local self-government is due to the pluralism of the research methodology and the multi-paradigmatic approach to its study.

Keywords: local government, methodology, scientific approaches, scientific and special methods.